श्राद्धं कुर्यान्न च गच्छेत्तथा । चातुर्वर्ण्यव्यवस्थानं यस्मिन् देशे न विद्यते । तं म्लेच्छदेशं जानीयादार्य्यावर्त्तमतः परम्" । वायुपुराणे "त्रिगङ्गार्वर्जयेद्देशं सर्वं द्वादशयोजनम् । उत्तरेण महानद्या दक्षिणेन तु कीकटात् । देशस्त्वेतद्धि योनाम श्राद्धकर्मणि गर्हितः । पारस्कराः कलिङ्गाश्च सिन्धोरुत्तरमेव च । प्रनष्टाश्रमधर्माश्च देशावस्थाः प्रकीर्त्तिताः" । पारस्कारादेशविशेषाः । कीकटोमगधः । सिन्धुर्नदीविशेषः । ब्रह्मपुराणे "परकायप्रवेशे यस्तु स्वान् पितॄंस्तर्पयेत्स्वकः । तद्भूमिस्वामिनस्तस्य हरन्ति पितरो बलात् । अग्रभागन्ततस्तेभ्यो दद्यात्तूत्थ्य जीवतम्" । स्वक इति भूभागमात्रोपलक्षणं "पारक्ये भूमिभागे च" इति यमवचनात् स्वभूम्यभावे कथं श्राद्धमित्याह अग्रभागमिति श्राद्धीयद्रव्यस्येति तेभ्यस्तद्भूमिस्वामिपितृभ्य उत्थ्यं देयं जीवतां स्वामिनां मूल्यं वा देयम । यमः "अटव्यः पर्वताः पुण्या नद्यस्तीर्थानि वापि च । सर्वास्तास्वामिकास्ताञ्छन्न हि तेषु परिग्रहः" । स्वाम्यभावे हेतुमाह न हि तेष्विति । परिग्रहो दानविक्रयणादियोग्यविनियोगलक्षणः । तथा "रूक्षं क्लिन्नयुतं क्लिन्नं संकीर्णानिष्टगन्धकम् । देशस्थानिष्टशब्दञ्च वर्जयेत् श्राद्धकर्मणि" । रूक्षं धूलियुतं क्लिन्नं पङ्किलम् अनिष्टगन्धम् अप्रशस्तगन्धम् अनिष्टशब्दं प्रतिकूलशब्दम्" ।

श्राद्धदेव पु० श्राद्धेभ्यानां पितॄणां देवः शाक० । १यमे अमरः । २वैश्वदेवबलौ हरिव० १५अ० ।

श्राद्धदेवता स्त्री श्राद्धे देवता स्वस्वद्रव्यस्योद्देश्या । "पितरः श्राद्धदेवता" इति स्मृत्युक्तेषु पितृषु ।

श्राद्धशाक न० श्राद्धयोग्यं शाकम् । काचशाके भावप्र० ।

श्राद्धिक त्रि० श्राद्धे देयं, श्राद्धं तद्द्रव्य भक्ष्यत्वेनास्त्यस्य वा ठन् । १श्राद्धदेये भक्ष्ये २श्राद्धदेयद्रव्यभोक्तरि च ।

श्राद्धिन् त्रि० श्राद्धं तद्द्रव्यं भक्ष्यत्वेनास्त्यस्य इनि । श्राद्धदेयाद्यभोक्तरि मि०मौ० । [त्रेमच० । भाव क्त । ४श्रमे न० ।

श्रान्त त्रि० श्रम-क्त । १श्रमयुक्ते २श्रान्ते ३जितेन्द्रिये च

श्रान्तसंवाह न० श्रान्तस्य श्रमस्य संवाहः दूरीकरणम् । पाद्याक्षणादिना श्रमनिवारणे ।

श्राम मन्त्रणे अ०चु० उभ०सक० सेट् । श्रामयति ते अश्रमत् । [मत् त ।

श्राम पु० श्रम-अच् । १कासे २मण्डपे ३मासे च मेदि० ।

श्रावक पु०त्रि० श्रु-ण्वुल् । १श्रवणकर्त्तरि २श्राद्धमुनिभिन्ने मुनिभेदे ३काके पुंस्त्री० त्रिका० ।

श्रावण पु० श्रवणेन युक्ता पौर्णमासी श्रावणी वाचित मासे अण् । वैशाखादिषु चतुर्षु श्रावणीयुक्ते चान्द्रे १मासे २तथाभूते पक्षे श्रवणनक्षत्रेण पर्वान्तकाले उदयास्तसम्बन्धात् वार्द्धपत्ये ३वर्षभेदे च । गुरुवर्षशब्दे २६१९ पृ० दृश्यम् उपचारात् कर्कटस्थरविके सौरे ४मासे ५पाषण्डे च मेदि० । श्रवणेन कर्णेन निर्वृत्तः अण् । ६कर्णवाद्ये प्रत्यक्षभेदे श्रवणनक्षत्रेण युक्ता पौर्णमासी अण् ङीप् । ७चान्द्रश्रावणमासीयपौर्णमास्यां स्त्री । सा च (शुक्लकृष्णे) ८दक्षभेदे राजनि० । ९दध्याकीदक्षे मेदि० टाप् । १०सप्तलतिकादक्षे भावप्र० ङीप् । "सुखिलतिका कटुः पाके शीतोष्णा मधुरा लघुः । मेध्याग्नदीपनीरूक्षा कफपित्तवर्त्तिपाण्डुनुत् । श्रीपदाख्यापस्मारशीर्षभेदोगुदार्त्तिहृत् । महासुखी च तत्तुल्या गुणैरुक्ता महर्षिभिः" भावप्र० ।

श्रावणिक त्रि० श्रावणी श्रवणनक्षत्रयुक्ता पूर्णिमाऽस्त्यस्मिन् मासे ठन् । १चान्द्रश्रावणमासे अमर २तथाभूते पक्षे

श्रावन्ती स्त्री श्रु-णिच् पृषो० ङीप् । धर्मपत्तनाख्ये नगरीभेदे त्रिका० ।

श्रि सेवने भ्वा०उभ० सक० सेट् । श्रयति ते अश्रिश्रयत् त ।

श्रित त्रि० श्रि-क्त । १सेविते २आश्रिते च ।

श्रिय दाहे भ्वा०पर०स० सेट् क्त्वा सेट् । श्रेयति अश्रेयीत् ।

श्री पाके क्र्या०उ०सक०सेट् । श्रीणाति-ते अश्रायीत् अश्रयिष्ट

श्री स्त्री श्रि-क्विप् नि० । १लक्ष्म्यां २लक्ष्म्यै अमर । ३शोभायां ४वाण्यां ५वैभवधनायां ६सरस्वत्यां ७धर्मार्थकामेषु ८सम्पत्तौ ९प्रकारे १०उपकरणे ११बुद्धौ १२विभूतौ मेदि० । १३अधिकारे १४प्रभायां १५कीर्त्तौ धरणिः । १६वृद्धौ १७सिद्धौ शब्दर० १८कमले १९बिल्वदण्ड २०हरिद्रानामौषधौ राजनि० "दिवं गुरुं गुरुस्थानं क्षेत्रं क्षेत्राधिदेवताम् । सिद्धं सिद्धाधिकारांश्च श्रीपूर्वं वसुदोरयेत्" पद्मपुरा देवादीनां २१नामोच्चारणायोपाधिभेदे च "सिद्धाधिकारान् स्वर्गगामित्वादिना सिद्धोऽधिकारो येषां नराणां तान् सिद्धाधिकारान् । तेन जीवतां श्रीशब्दादित्वं न मृतानामिति" संस्कारतः रघु० । २२रागभेदे पु० । श्रीरागस्य सुन्दरपुरुषाकृतिः हेमन्ते अपराह्णे ज्ञेयः । तस्य पञ्च रागिण्य मालश्रीः मारवी धनाश्रीः वसन्तरागिणी आशाचरी संगीतदा० ।

पत्रे श्रीशब्दस्यासंख्यभेदाः पत्रशब्दे ४२२०४० दृश्या

श्रीकण्ठ पु०श्रीः शोभा तद्वदेऽस्य । १शिवे अमरः सर्वतः धेतत्य